

Hieronder ziet u de doelen voor rekenen die in groep 3 aan de orde komen.

Deze doelen zijn verdeeld in:

M3: doelen die in de eerste helft van het jaar behandeld worden.

E3: doelen die in de tweede helft van het jaar behandeld worden.

M3 • Blok 1 en 2

Automatiseren

- Dobbelsteenstructuur (het aantal ogen op de dobbelsteen meteen kunnen herkennen)
- Teloefeningen t/m 20
- Getalvolgorde
- Buurgetallen (buurgetallen van 5 zijn 4 en 6)
- Begrippen: meer, minder
- Splitsen t/m 10 (verdelen van het getal 5 in 3 en 2)

Tellen en getalbegrip

- Tellen en terugtellen t/m 20
- Getalbeelden: uitspraak en notatie (vijfentwintig → 25)
- Getallenlijn t/m 20 en getalvolgorde
- Getalbeelden: herkennen en oefenen
- Structuur, splitsen van hoeveelheden en koppelen aan getallen t/m 20 (verdelen van het cijfer 14 in 10 en 4)
- Schrijven van de cijfers 1 t/m 10
- Rangtelwoorden (eerste, tweede...)
- Verkennen van het tellen met sprongen van 2
- Classificeren: sorteren op verschillende eigenschappen (alle blauwe dingen bij elkaar...)

Bewerkingen

- Vergelijken van aantallen: één-één-relatie (tellen en aanwijzen)
- Splitsen van hoeveelheden t/m 10
- Optel- en aftreksituaties t/m 10
- Begrippen: meer, minder en evenveel
- Toepassingen/context (sommen in verhaalvorm)

Tijd

- Dagen van de week
- Weekritme

Metten

- De begrippen groot/klein, voor/achter, hoog/laag etc
- Lengte: meten met natuurlijke maten (lichaam als maatstaaf nemen)

Meetskunde:

- Voorwerpen naar verhouding bij elkaar zoeken (2 kleinere blokken zijn even groot als 1 groot blok)

- Routes beschrijven
- Blokkenbouwsels (een bouwwerk nabouwen en aangeven hoeveel blokken er nodig zijn)

M3 • Blok 3 en 4

Automatiseren

- Teloefeningen t/m 40
- Tellen met sprongen van 2
- Getalbeelden op rekenrek herkennen en opzetten
- Getalvolgorde
- Optellen en aftrekken t/m 5
- Verdelen
- Tijd: dagen van de week, weekritme

Tellen en getalbegrip

- Getalbeelden: uitspraak en notatie t/m 40 (veertig = 40)
- Getallenlijn t/m 40 en getalvolgorde
- Herkennen getalstructuur (eenheden, tientallen)
- Samenvoegen van een tiental en eenheden
- Splitsen van hoeveelheden (verdelen van een getal)
- Oefenen met het rekenrek
- Tellen en bepalen van niet geheel zichtbare hoeveelheden (een betegelde tuin berekenen met een waterplas erop)

Bewerkingen

- Eerlijk verdelen
- Splitsen van hoeveelheden
- Gebruiken erbij- en erafteken (erbij: + , eraf: -)
- Optellen en aftrekken t/m 10
- Bussommen, pijlentaal en rekenrek (bussom: 10 mensen in de bus, 2 stappen uit: $10 \rightarrow -2 = 8$)
- Toepassingen/context (sommen in verhaalvorm)

Geld

- Kennismaken met eenvoudig geldrekenen
- Introductie van de munten van 1, 2 en 5 cent

Tijd

- Tijdsbegrip, volgorde van gebeurtenissen
- Klok kijken: hele uren

Meten

- Lengte: schattend meten
- Inhoud: het vergelijken van inhoud
- Oppervlakte: vergelijken

Meetkunde

- Blokkenbouwsels
- De begrippen voor/achter, links/rechts, boven/beneden
- Ervaringen opdoen met verandering van standpunt

E3 • Blok 1 en 2

Automatiseren

- Oefenen met de getallenlijn t/m 60
- Tellen met sprongen van 2
- Getalbeelden op het rekenrek
- Splitsen t/m 10
- Optellen en aftrekken t/m 10
- Tijd: dagen van de week, weekritme

Tellen en getalbegrip

- Getalbeelden: uitspraak en notatie t/m 60 (één en vijftig = 51)
- Getallenlijn t/m 60 en getalvolgorde
- Even en oneven getallen
- Tellen met sprongen van 5
- Samenvoegen van een tiental en eenheden

Bewerkingen

- Splitsen en samenvoegen van hoeveelheden t/m 10
- Optellen en aftrekken t/m 10
 - Dubbelen en bijna-dubbelen ($4 + 4$ en $4 + 5$)
 - Verdwijnen en bijna-verdwijngesallen ($8 - 8$ en $8 - 7$)
 - 0-gevallen ($7 + 0$ en $0 + 7$)
 - Erbij-1 en eraf-1 gevallen ($8 + 1$ en $1 + 8$)
 - Erbij-2 en eraf-2 gevallen ($6 + 2$ en $2 + 6$)
 - Verdubbelen en halveren ($4 + 4$ en $8 - 4$)
 - Herhaald optellen ($2 + 2 + 2 = 6$)
 - Samenhang tussen optellen en aftrekken en omkeereigenschap ($5 + 2 = 7 \rightarrow 7 - 2 = 5$)
 - Eerlijk verdelen
- Aftrekken, het verschil bepalen tussen twee bedragen (hoeveel duurder)
- Toepassingen/context. (sommen in verhaalvorm)

Geld

- Gepast betalen met 1, 2, 5 en 10 euro
- Aanvullen tot 10 en 20 euro

Tijd

- Klokkijken: hele uren

Metten

- Meten van oppervlakten
- Vergelijken van oppervlakten en omtrekken
- Kennismaken met verhoudingen (welke wei is groter)

Meetkunde

- Oriëntatie in de ruimte (foto's maken vanuit verschillende plekken)
- Van vogelvlucht naar perspectief (een tekening met straten omzetten naar een plattegrond)

E3 • Blok 3 en 4

Automatiseren

- Oefenen met de getallenlijn t/m 100
- Tellen met sprongen van 2 en 5
- Tientallen en eenheden in geldcontext (sprongen van 10 en de rest van het geld tellen)
- Splitsen t/m 10
- Samenhang tussen optellen en aftrekken aan de hand van splitsingen (10 splitsen in 4 en 6 $\rightarrow 6 + 4 = 10$)
- Optellen en aftrekken t/m 10
- Tijd: dagen van de week, weekritme

Tellen en getalbegrip

- Getalbeelden: uitspraak en notatie t/m 100 (vierentachtig = 84)
- Getallenlijn t/m 100 en getalvolgorde
- Opbouwen van de getallen in tientallen en eenheden in geldcontext (84 euro: 8 tientallen/ briefjes van 10 en 4 eenheden/ losse euro's)
- Verkennen van de structuur van de getallen tot 100 in geldcontext (76 euro: 7 briefjes van 10 en 6 euro's)
- Tellen van grote (gestructureerde) hoeveelheden (tellen met sprongen van 10 en daarna eenheden tellen)

Bewerkingen

- Optellen en aftrekken tussen 10 en 20:
 - Naar analogie ($2 + 5 \rightarrow 12 + 5$ en $8 - 6 \rightarrow 18 - 6$)
 - Dubbelen en bijna-dubbelen ($7 + 7 = 14$ en $7 + 8 = 15$)
 - Verdwijnen- en bijna-verdwijngesallen ($8 - 8$ en $8 - 7$)
 - Verdubbelen en halveren ($4 + 4$ en $8 - 4$)
 - Samenhang tussen optellen en aftrekken ($5 + 2 = 7 \rightarrow 7 - 2 = 5$)
 - Eerlijk verdelen
- Aftrekken, verschil bepalen tussen 2 getallen (hoeveel duurder)
- Optellen en aftrekken t/m 20 (over het eerste tiental)
- Toepassingen/context (sommen in verhaalvorm)

Geld

- Introductie van de munten van 10, 20 en 50 cent

Tijd

- Klokkijken: hele uren
- Tijd, tijdsduur, maandkalender

Metten

- Vergelijken van afmetingen
- Gewicht: vergelijken en ordenen van gewicht
- Inhoud: meten met natuurlijke maten (lichaam als maatstaaf nemen, meten met je hand)
- Verhoudingen: oefenen met eenvoudige verhoudingen en verhoudingstabel (berekenen van het aantal knijpers die nodig zijn om de was op te hangen)
- Oppervlakte: volleggen van oppervlakte (een puzzel volmaken)

Meetskunde

- Het herkennen van vormen (kleuren van alle cirkels in een tekening)

Hieronder ziet u de doelen voor taal/lezen/spelling die in groep 3 aan de orde komen. Deze doelen zijn verdeeld in:

M3: doelen die in de eerste helft van het jaar behandeld worden.

E3: doelen die in de tweede helft van het jaar behandeld worden.

Technisch lezen

M3 • Blok 1

Fonemisch bewustzijn

- Auditieve synthese (*horen dat losse klanken samen een woord vormen r-i-k = rik*)
- Manipuleren van klanken (*klanken herkennen en van elkaar onderscheiden*)

Alfabetisch principe

- systematisch aanleren van klankzuivere klanktekenkoppelingen (*weten welke klank bij welk teken hoort, bijvoorbeeld sch = sg*)
- automatiseren van letterherkenning
- tempooverhoging van de eerst aangeboden letters en letterpatronen

Elementaire leeshandeling

- lezen van klankzuivere eenlettergrepige woorden: door verklanking van de afzonderlijke letters k-i-p en van bekende letterpatronen k-in, in de juiste volgorde met behulp van de strategie zingend lezen
- woorden zijn kort: mk, km, mkm, en in beperkte mate mmkm of mkmm

Woorden en zinnen lezen in context

- Woordgroepen en korte zinnen correct lezen

M3 • Blok 2

Fonemisch bewustzijn

- Auditieve synthese en manipuleren van klanken (voor kinderen die hier nog moeite mee hebben)

Alfabetisch principe

- Systematisch aanleren van nieuwe klanktekenkoppelingen
- Automatiseren van letterherkenning (nieuwe letters uit deze periode)
- Tempooverhoging bij herkenning van letters en letterpatronen uit de vorige periode

Elementaire leeshandeling

- Lezen van klankzuivere woorden met alle bekende letters (ook mkmm, mmkm, mmkmm en klankzuivere samenstellingen als 'wipkip')
- Vlot lezen van woorden met letters uit periode 1, tempo verhogen

Woorden en zinnen lezen in context

- Tekst bestaande uit korte zinnen over een bekend onderwerp correct lezen

Woordsoort	Voorbeeld
mkm	rik
mmkm	kraan
mkmm	komt
mmmkm	sproet
mkmmm	kerst
<i>m: medeklinker</i>	
<i>k: klinker</i>	

E3 • Blok 3

Fonemisch bewustzijn

- Alleen nog als er tijdelijk problemen zijn

Alfabetisch principe

- Hoofdletters
- Niet klankzuivere klanktekenkoppelingen (*eind-d, eind-b, dt, bijvoorbeeld hond, web, rijdt*)

Elementaire leeshandeling

- Verder automatiseren van woordherkenning van klankzuivere woorden
- Verder automatiseren van woordherkenning met clusters voor- en achteraan (*ook mmm, bijvoorbeeld klopt, sprong, kerst*)
- Automatiseren van woordherkenning met behulp van deelstructuren in eenlettergrepige woorden (aai/ooi/oei, eer/oor/eur) en in tweelettergrepige woorden (samengestelde woorden als 'pretpark', verkleinwoorden, be-/ge-/ver-)
- Vlot lezen van woorden uit voorafgaande thema's (tempoverhoging)

Woorden en zinnen lezen in context

- Correct en vlot klankzuivere en niet klankzuivere woorden lezen (met de aangeboden leesmoelijkheden)
- Correct, vlot en met goede intonatie lezen van teksten met een- en tweelettergrepige woorden

E3 • Blok 4

Fonemisch bewustzijn

- Alleen nog als er tijdelijk problemen zijn (in lessen extra lezen)

Alfabetisch principe

- Nieuwe, niet-klankzuivere klanktekenkoppelingen leren (c, x, y, q)

Elementaire leeshandeling

- Lezen en automatiseren van klankgroepwoorden
- Automatiseren van woordherkenning met behulp van deelstructuren in eenlettergrepige woorden (eeuw, ieuw, uw) en in tweelettergrepige woorden (samengestelde woorden als 'brilslang')
- Vlot lezen van woorden uit voorafgaande thema's (tempoverhoging)

Woorden en zinnen lezen in context

- Correct, vlot en met goede intonatie lezen van teksten met een- en tweelettergrepige woorden

Stellen

De kinderen...

- bedenken (samen met de leerkracht) een verhalende tekst
- bedenken (samen met de leerkracht) een informatieve tekst
- bedenken (samen met de leerkracht) een recept
- bedenken (samen met de leerkracht) een schriftelijk antwoord op vragen
- bedenken (samen met de leerkracht) een gedicht
- bedenken (samen met de leerkracht) een uitnodiging

M3 en E3

Spelling

- woorden in klanken hakken (met of zonder hakkaart)
- letters spellen
- mkm-woorden spellen (zowel klankzuiver als niet-klankzuiver), in opbouw tot en met mmmkm-/mkm-mm-woorden
- zinnen spellen van twee woorden tot en met zes woorden per zin
- woorden spellen volgens spellingafspraken

Woordenschat

De doelen van Lijn 3 zijn kwalitatief en kwantitatief. Een belangrijk doel is de uitbreiding van de woordenschat met minimaal 475 woorden (voor alle kinderen) en 675 (voor taalzwakke kinderen, inclusief de extra woorden van de extra lessen woordenschat). Daarbij gaat het niet alleen om zelfstandige naamwoorden, maar ook om werkwoorden en overige woorden, waaronder functiewoorden en uitdrukking. De woorden passen binnen de rijke context van het thema en komen meestal voor in het prentenboek, het themafilmpje, of het leesboek. Dit wordt aangeboden volgens de woordenschatdidactiek met vier fasen (viertakt):

- voorbereiden (voorkennis activeren/introductie);
- semantiseren (de betekenis uitleggen en uitbeelden);
- consolideren (inslijpen van nieuwe woorden door oefenen en herhalen);
- controleren

Mondelinge communicatie

Bij de lessen voor mondelinge communicatie werken wij expliciet aan oefenen en in de praktijk brengen van mondelinge vaardigheden, tijdens het voeren van gesprekken. Lijn 3 maakt onderscheidt in impliciete en expliciete doelen. Impliciete doelen, kinderen leren steeds beter door het jaar heen:

1. Hun gevoelens te verwoorden
2. Een eigen mening te geven
3. Naar de mening van anderen te luisteren
4. Terug te kijken op gesprekken

De volgende doelen komen zowel impliciet als expliciet aan bod:

1. Gesprekslijn vasthouden
2. Gedachten en vragen verwoorden
3. Elkaar stimuleren tot interactie
4. Rekening te houden met wat gesprekspartners weten
5. Nadenken over woordbetekenissen

Daarnaast leren de kinderen gespreksregels gericht op sociale interactie:

1. Praat duidelijk en verstaanbaar
2. Kijk elkaar aan tijdens het praten
3. Laat de ander uitpraten en wacht op je beurt
4. Luister goed en laat met je lijf zien dat je luistert
5. Denk na over wat je hoort, voordat je iets terug zegt
6. Zorg dat het voor iedereen prettig is om mee te praten

Begrijpend luisteren

Zie doelen begrijpend lezen/luisteren

Stellen

De kinderen...

- schrijven (samen met de leerkracht) een informatieve tekst
- schrijven (samen met de leerkracht) een verhalende tekst
- schrijven (samen met de leerkracht) een gedicht
- schrijven een kaart
- schrijven in tweetallen een handleiding
- geven in tweetallen schriftelijk antwoord op vragen

Leesbevordering

- kinderen krijgen plezier in lezen van of luisteren naar voor hen bestemde teksten
- kinderen maken kennis met de volgende genres: verhalen, informatieve teksten, sprookjes, strips, nieuwsberichten, recepten en gedichten
- kinderen kunnen deze genres onderscheiden en benoemen. Ze herkennen een aantal kenmerken als: waar of niet waar gebeurd, standaard zinnen en uiterlijke kenmerken
- kinderen kunnen een (voor)gelezen tekst beoordelen en waarderen

